

[Riishøj]

var forudsat bl.a. i EP 81, og som medfører, at vi får 10 pct. af elforbruget dækket med vindmøller. Det får vi ikke med den udbygning, som sker i elværksregie. Spørgsmålet er, om vi får det efter de voldsomme begrænsninger, der nu lægges op til, og som vil formindske rentabiliteten i vindmølleprojekter. Man skylder os et svar på, hvordan vi lever op til den udvidelse af elproduktionen fra vindmøller, som er fastlagt i de langsigtede energiplaner. Elværkernes er ikke tilstrækkelig.

Efter det, der vedtages nu, går den danske vindmøllesektor ind i hårde tider, og det kan kun beklages, at partier, der på papiret kalder sig grønne, vedtager en sort energipolitik.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Mette Groes (S), Annelise Gotfredsen (KF), Svend Erik Hovmand (V), Lone Dybkjær (RV), Birgith Mogensen (CD) og Steffensen (KrF) (se foran)

vedtoges med 101 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KrF) mod 4 (FP); 17 (SF og VS) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Riishøj (SF) og Tinning (VS) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om telefonapparater.
(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

Formålet med lovforslaget kan tolkes på to måder, alt afhængigt af, om man hæfter sig ved de almindelige bemærkninger til forslaget, eller om man hæfter sig ved ministerens skriftlige fremsættelse.

I bemærkningerne til lovforslaget begrundes forslaget med, at det er regeringens hensigt i overensstemmelse med regeringens moderniseringsbestræbelser at skabe lovgrundlag for en liberalisering af telefonmarkedet i Danmark. Denne hensigt reduceres dog ganske væsentligt i fremsættelsen, idet ministeren her tilkendegiver, at liberaliseringen kan få uheldige konsekvenser.

Problemet er ganske enkelt, at der uden om telefonselskaberne og post- og telegrafvæsenet sælges telefonapparater med den klare hensigt, at forbrugerne kan tilslutte disse apparater til telefonnettet. Disse apparater, som ofte benævnes Hongkongapparater, er meget tvivlsomme i deres kvalitet og udgør store gener for telefonanlægget.

Der findes ingen effektiv måde at løse problemet på med den nuværende lovgivning. Med dette lovforslag indføres der dels en godkendelsesordning for telefonapparater, dels bestemmelser om straf for at indføre, forhandle, udlevere og tilslutte ikke-godkendte apparater. Socialdemokratiet er enig med regeringen i, at det er nødvendigt at indføre sådanne bestemmelser.

Idet jeg henviser til ministerens fremsættelse af forslaget, skal jeg sige, at den umiddelbare konsekvens vil være, at det kun tillades boligabonnenter at anskaffe sådanne godkendte apparater og slutte dem til telefonnettet og kun som ekstra apparater. Det er præcis dér, problemet ligger, hvorfor vi kan give vores tilslutning til dette. Vi mener dog, at der i praksis kan være problemer med at skelne imellem de såkaldte boligabonnenter og andre abonnenttyper, f.eks. erhvervsabonnenter, men da vi kan se, at ministeren har drøftet forslaget med bl.a. telefonselskaberne, må vi gå ud fra, at selskaberne mener, det vil være muligt at foretage den relevante afgrænsning.

Der må i de vilkår, der gælder for telefonabonnenter, fastsættes bestemmelser, således at det bliver teledistributionerne, der i realiteten administrerer ordningen.

Vi er betænkelige ved, at ministeren tilkendegiver, at dette kun er en begyndelse. Det er ministerens forventning, at en udvidelse af liberaliseringens omfang vil blive aktuel i løbet af 2-3 år. Ministeren nævner konkret, at også telefonapparater, som tilsluttes omstillingsanlæg, kan tænkes liberaliseret i et eller andet omfang. Samtidig giver mini-

[Helge Mortensen]

steren dog løfte om, at en beslutning om yderligere liberalisering først vil blive truffet efter forudgående drøftelser med telefonselskaberne, telefonfabrikkerne og de berørte fagorganisationer, og at liberaliseringen skal foretages i takt med den teknologiske udvikling og andre landes liberalisering af deres telefonmarkeder.

Af hensyn til beskæftigelsen på telefonfabrikkerne og ved telefonselskaberne og til dansk industris udviklingsmuligheder inden for det elektroniske område er det vigtigt at sikre telefonfabrikkerne et så stort hjemmemarked som muligt. For socialdemokratiet er det vigtigt, at dette hensyn går forud for regeringens ideologi.

Der er i øvrigt ingen særlig begrundelse for en liberalisering set ud fra et forbrugermæssigt synspunkt. Tværtimod kan en liberalisering af telefonmarkedet meget vel betyde højere priser og dårligere kvalitet. Eksempelvis findes der i USA et helt frit telefonmarked, hvor der sælges danske telefoner, som er kendetegnet ved deres høje kvalitet. Prisen ligger væsentligt over, hvad telefonapparater koster i Danmark, hvor de leveres gennem telefonselskaberne, også selv om abonnementsafgiften indregnes i prisen, som jo også dækker fejlretning og service.

I denne forbindelse vi jeg pege på, at Danmark i en OECD-undersøgelse har vist sig at være verdens næstbilligste land, hvad angår det, telefonabonnenter skal betale for fejlretning og for service.

Forudsætningerne for en eventuel yderligere liberalisering ud over den, ministeren har tilkendegivet at ville foretage umiddelbart efter dette lovforslags vedtagelse, og som altså løser nogle helt aktuelle problemer med handel med illegale apparater, er, at de lande, vi normalt samarbejder med, også reelt åbner deres telefonmarkeder, og at forbrugerne ikke får deres vilkår forringet. Derfor mener vi, det vil være nødvendigt, at både telerådet og folketinget inddrages i beslutningsprocessen, hvis og når regeringen påtænker yderligere liberalisering af telefonmarkedet.

På denne baggrund skal jeg give socialdemokratiets tilsagn om en velvillig udvalgsbehandling.

Ikast (KF):

I det konservative folkeparti er vi meget tilfredse med ministerens forslag, således at vi kan få kontrol med de mange såkaldte illegale telefoner, der er kommet ind på det danske marked i de sidste år. Man kan frygte en vis oversvømmelse med dumpingtelefoner, som vi ikke har set i så stort et antal før. Dette lovforslag giver adgang til kontrol, og det ser vi meget velvilligt på gennemførelsen af.

Den liberalisering, lovforslaget omtaler, kan vi støtte, særlig at den gennemføres i samme takt, som følges i EF. Det er også en beskyttelse af danske virksomheder, at man gennemfører liberaliseringen i samme takt som i udlandet.

Derfor er det konservative folkeparti indstillet på at gennemføre lovforslaget hurtigst muligt i dets nuværende udformning.

Sønderby (V):

Som de foregående talere har været inde på det, er der tilfredshed med, at ministeren nu fremsætter dette forslag. Vi har haft megen diskussion og megen bevægelse og røre om disse illegale apparater. Formålet med lovforslag nr. L 162 er jo at liberalisere markedet for telefonapparater, og det er vi som sagt tilfredse med. Vi kunne nok have ønsket, at man var gået lidt videre, men det vil jeg vende tilbage til.

Der er sket en ændring i statens monopolstilling de sidste år. Der er, som de foregående talere har sagt, blevet importeret et betydeligt antal uautoriserede telefonapparater, ca. 100.000. Til sammenligning kan det nævnes, at der installeres 400.000-500.000 apparater alt i alt.

Problemet med disse uautoriserede, illegale apparater er, at de giver funktionsforstyrrelser i telenettet. Jeg vil godt spørge ministeren, hvor slemt det er, og hvor alvorligt det er, og hvor store problemer det har skabt.

Uden en form for godkendelse fra statens side kan vi ikke sikre en vis kvalitetsstandard og funktionsduelighed i vort telefonvæsen, og det kan ødelægge det gode telefonvæsen, vi har. Jeg synes, vi skal sige til ministeren, at vores telefonvæsen virker godt, i særdeleshed i forhold til landene omkring os. Hvis vi får en masse apparater ind, uden at man har godkendt dem, får vi nogle problemer. Venstre støtter altså dette forslag om at sikre en

[Sønderby]

vis kvalitetsstandard for forbrugerne. Samtidig sikres en liberalisering på telefonmarkedet.

Vi kan støtte ministerens forslag om, at det i forbindelse med oprettelse af et telefonabonnement hos en boligabonnent skal indgå som et vilkår, at telefonselskabet til abonnenter leverer et telefonapparat, det, ministeren kalder et »førsteapparat«, som telefonselskabet på nærmere vilkår skal kunne reparere. For øvrige telefonabonnenter vil det indtil videre fortsat være et vilkår, at telefonselskaberne leverer de hertil hørende telefonapparater.

Samtidig bliver telefonselskaberne løst fra deres forpligtelse til at reparere alle fejl ved telefonapparater og ledningsnet. Det er kun rimeligt, at telefonselskaberne ikke hæfter for fejl, som er forårsaget af uautoriserede apparater.

På længere sigt håber vi på en større liberalisering på området, men vi må give ministeren ret i, at det i øjeblikket kan skabe uheldige konsekvenser, bl.a. for arbejdspladser, da de lande, vi handler og konkurrerer med, i øjeblikket ikke har liberaliseret handelen. Venstre håber, at vi i de Fællesskaber, vi stadig væk er medlem af, kan virke for, at det indre marked også på telefonområdet liberaliseres.

Med hensyn til telefonapparater i tilknytning til omstillingsanlæg, herunder PABCer, forventer ministeren en liberalisering i løbet af 2-3. år. Vi håber egentlig, at det kan ske på hele området.

Vi vil stille nogle spørgsmål i udvalget, men vil tilsige et velvilligt udvalgsarbejde.

Ole Henriksen (SF):

Principielt er SF ikke tilhænger af dette lovforslag om liberalisering af telefonmarkedet. Vi mener, at opsætning af og handel med telefoner og service bør ligge hos telefonselskaberne.

Vi har ikke fundet nogen anledning til at kritisere de forhold, som har eksisteret hidtil inden for den forvaltning, som har ligget hos telefonselskaberne. Selvfølgelig er der altid noget at kritisere, og man kan nok sige, at telefonselskaberne skal være med på noderne og være opmærksomme på, at de er et serviceorgan.

Vi vil ikke deltage i disse liberaliseringsbestræbelser, og vi anser dette for at være det første skridt henimod en stribe af liberaliseringsforslag vedrørende hele markedet, og vi kan se, at ministeren bebuder, at vi får en kæde af forslag.

Det er klart, at man på det her område kan sige, at skaden er sket, fordi vi har haft en, ja forunderlig politik vedrørende telefonapparater. Man må godt importere dem og sælge dem, men man må ikke tilslutte dem. Enhver ved, at samtlige apparater, der er blevet købt på det såkaldt frie marked, er blevet sluttet til nettet, så man kan sige, at skaden er sket. Vi har fået disse mange tusinde apparater hængt op. Derfor kan en lovgivning være nødvendig for at få løst disse problemer, og vi vil da godt medvirke til at få det bedst mulige ud af det.

Vi vil i udvalget prøve at få løst nogle af problemerne, og det skal i første omgang nævnes, at der på de to telefonfabrikker, GNT Automatic A/S og Kirks Fabrikker A/S i Horsens, er et beskæftigelsesmæssigt problem, når man på denne måde vil lovliggøre på telefonområdet. Jeg er vidende om, at begge virksomheder har bedt om nogle rimelige overgangsordninger, således at de kan nå at indstille sig på den nye situation, og således at de kan nå at få udviklet apparater, som kan tage konkurrencen op med en lang række af de importerede apparater, som rent faktisk er dumpingvarer, hvor kvaliteten er aldeles tvivlsom. I hvert fald har de, der er hængt op i øjeblikket, visse effekter, der kan forstyrre telefonforbindelsen og driften.

Det afgørende for os er i første omgang at få sikret en overgangsordning for de danske virksomheder, som skal tage den ulige konkurrence op med importen af telefoner fra navnlig Det fjerne Østen.

Vi vil altså være kritiske, men vi vil da godt erkende, at der skal gøres noget på området. Generelt må vi sige, at den vej, ministeren betræder, og som kaldes liberalistisk – det kunne lige så godt hedde »privatisering« og alt muligt andet – er en vej, man ifølge regeringserklæringer er begyndt at betræde på dette og på andre områder, og vi vil allerede nu gøre opmærksom på, at det vender vi os imod.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

[Dagmar Mørk Jensen]

Da den radikale ordfører, hr. Bilgrav-Nielsen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne meddele, at det radikale venstre er positivt stemt over for lovforslaget. Vi mener dog, at der er behov for i udvalget at få afklaret, om det i praksis overhovedet vil være muligt at skelne mellem ekstraapparater beregnet til boligabonnenter – det er kun dem, der er omfattet af godkendelsesordningen – og apparater beregnet for øvrige abonnenter.

Det radikale venstre forudser i øvrigt, at der betydeligt hurtigere end de angivne 2–3 år vil vise sig behov for at udvide liberaliseringen.

Nør Christensen (CD):

Jeg skal kort redegøre for nogle af CDs synspunkter vedrørende forslaget til lov om telefonapparater.

Lad mig straks afsløre, at min folketingsgruppe er enig med ministeren i lovforslaget, som det er forelagt for tinget. Det er hævet over enhver tvivl, at der gennem de senere år er importeret et endog meget betydeligt antal uautoriserede telefonapparater, og af de bemærkninger, der følger dette lovforslag, fremgår det, at der er tale om noget i retning af 100.000. Disse apparater bliver formentlig anvendt i strid med de vilkår, der gælder for den enkelte abonnent. Det er naturligvis stærkt utilfredsstillende, og der er efter centrum-demokraternes opfattelse et klart behov for en tilpasning, således at ordnede forhold kommer til at herske på dette område.

Det er endvidere set med vore øjne uholdbart med en tilstrømning til markedet af uautoriseret materiel, der forstyrrer den øvrige kommunikation. Den tryghed og følelse af sikkerhed, den moderne kommunikation bringer befolkningen, må ikke kunne forstyrres på grund af uautoriserede installationer eller montering. Det skal absolut høre til sjældenhederne, og det gør det heldigvis også, at kommunikationen brister eller forstyrres, og fra lovgivningens side må vi med alle tænkelige – jeg havde nær sagt også alle utænkelige – midler søge at hindre dette. Det vil alt i alt skabe tillid til kommunikationen, hvis vi sørger for at fastholde den linje, der er lagt op til her.

Afslutningsvis skal jeg sige, at bestemmelsen i lovforslagets § 4 ved den første umiddelbare bedømmelse ser ud til at gå lidt tæt

på retssikkerheden, men jeg iler så hurtigt, som det er mig muligt, med at understrege, at det kun er ved den første umiddelbare bedømmelse. Ved nærmere eftertanke synes det overordentlig fornuftigt, at der tilvejebringes et erfaringsgrundlag, og at kontrollen i forhandlerledet så udføres efter nærmere overvejelse. Jeg er derfor meget enig med ministeren i, at der skal være den fornødne hjemmel til uden retskendelse at skaffe sig adgang til forhandlerlokalet.

Jeg kan på centrum-demokraternes folketingsgruppes vegne give tilsagn om et positivt udvalgsarbejde.

Dohrmann (FP):

Flere ordførere har brugt betegnelsen »illegale« telefoner, og rent lovteknisk er det jo da korrekt; de har ikke været tilladt, men alligevel har det jo været således, at ingen har kunnet forbyde den frie handel med dem, man måtte bare ikke tilslutte dem. Jeg ved ikke, om der lå noget nedsættende i betegnelsen »illegale« telefoner, men jeg synes i hvert fald også, det skal siges herfra: hvor er det egentlig godt, at vi har haft disse ca. 100.000 »illegale« telefoner, som kom her til landet i 1984. Var de ikke dukket op, så ville det jo fortsat have været sådan, at en telefon havde kostet flere hundrede kroner. Det, de såkaldt »illegale« telefoner har bevirket, er jo det glædelige, at folk – i stedet for at skulle løbe op og ned ad trapper og springe rigtig langt igennem hele huset for at komme i nærheden af en telefon – for små penge er gået hen og har anskaffet sig et sådant apparat.

Og dermed har jeg jo egentlig sagt, at vi selvfølgelig giver vores tilslutning til ministerens lovforslag.

Det, jeg måske kan være en lille smule mistænksom over for, er typegodkendelsen. Jeg føler mig ikke helt overbevist om, at man ikke fra televæsenets side ligesom vil opstille nogle krav, som overhovedet ikke er nødvendige. Jeg kan ikke sige, om dette med, at ledningsnettet bliver forstyrret, og at disse apparater bringer forstyrrelse ind, er rigtigt eller ej; jeg synes bare, det lyder temmelig utroligt, at man ved at dreje et nummer på en ganske normal telefon, som ganske vist måske er fremstillet et eller andet sted i Østen, skulle kunne begynde at forstyrre hele nettet

[Dohrmann]

som sådan. Det er selvfølgelig en af de ting, vi må forsøge at få helt afklaret i udvalget, for jeg føler mig som sagt ikke overbevist om, at det er tilfældet.

Men som sagt er det godt, at dette liberaliseringsforslag er kommet på bordet. Det bringer ligesom det hele lidt i trit med den faktiske udvikling, der er sket. Det skal da også siges, at det er glædeligt, at man, efter at de såkaldt »illegale« telefoner er kommet til landet, lige pludselig fra dansk side har fundet ud af, at man også kan producere nogle billige apparater. Det var noget, man havde svært ved at finde ud af før. Men det er da også vældig positivt.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg har al anledning til at sige tak til ordførerne for den overmåde positive modtagelse af dette lovforslag og tilsagnet om en god og ligeledes positiv udvalgsbehandling.

Selv hos hr. Ole Henriksen mente jeg at spore en temmelig vidtgående velvilje, og tak for det. Det vil ikke undre tinget, at jeg føler trang til at rette en særlig tak til ikke-socialistiske partiers ordførere for, at de ikke øvede nogen, ikke i hvert fald nogen særlig stærk kritik af, at dette lovforslag vel efter deres smag ikke er vidtgående nok. Det er da klart, det er tanker, jeg også har måttet gøre mig, men der har her været tale om en afvejning. Jeg skal komme tilbage til karakteren af demne.

Hr. Sønderby sagde, at man da gerne måtte være gået videre. Fru Dagmar Mørk Jensen sagde, at hun håbede ikke, regnede ikke med, der skulle gå 2-3 år indtil næste skridt. Jeg skylder altså tak for, at det er blevet forstået også i disse partier, at dette er et rigtigt skridt i en rigtig retning på en vej, som der så skal gås videre ad.

Hvis jeg i øvrigt må tage ordførerne lidt i omvendt rækkefølge, så vil jeg sige til hr. Dohrmann, at han tager fejl, når han siger, at hvis ikke disse såkaldte eller korrekt kaldte »illegale« telefoner var dukket op, så var der ikke sket noget. Der er ingen bebrejdelse i, at hr. Dohrmann ikke kan huske det og måske ikke engang kan vide det, men det er i denne måned nøjagtig 2 år siden, at jeg for første gang gav et varsel, specielt altså til telefonfabrikkerne og de dér beskæftigede og

til telefonselskaberne, om, at den eksisterende tilstand i længden måtte være uholdbar. Alt, hvad man i øvrigt kan putte ind i et stik i dette land, kan man købe frit verden over. Om det er barbermaskiner eller skrivemaskiner, om det er TV-apparater, køleskabe eller vaskemaskiner eller curlere eller hvad som helst, kan man importere fra alle verdenshjørner. Men netop for telefoner gjaldt der altså denne begrænsning. Den er ikke lovfæstet, men er et led i telefonselskabernes abonnementsbetingelser, som vi alle, da vi oprettede vor telefon oprindeligt, har skrevet under på at ville overholde, og telefonselskaberne har forbeholdt sig – det kan man læse om på de første blade i telefonbogen – en ret til at lukke en telefon, hvis der alligevel tilsluttes materiel, der ikke er leveret af det pågældende selskab.

Når dette ikke har fundet sted, enten slet ikke eller ikke i nogen nævneværdig udstrækning, så er det selvfølgelig, fordi telefonselskaberne da ikke skal have til formål at gå rundt og lukke telefoner. Det ville jo være ikke bare en undergravning af deres egen økonomi, men også en uret imod de telefonabonnenter, som overholder reglerne, for hvis man tænkte sig 100.000 telefoner lukket, så var det altså ikke bare de 100.000 steder, der så ikke havde mulighed for at ringe op, men så kunne vi andre jo heller ikke ringe til de steder, og så blev vor telefon altså også mindre værd for os. Derfor har denne restriktionsmulighed fra telefonselskabernes side ikke haft nogen særlig betydning.

Men det var altså faktisk fra regeringen – i dette tilfælde, som det er min pligt, fra undertegnede – at varslet kom, et halvt års tid før disse annoncer dukkede op. Jeg tror, det var hr. Ole Henriksen, der nævnede disse annoncer, som er noget af det mest – ja, jeg ved ikke, om man kan sige uetiske, for vi skal jo ikke være etiske eller moralske dommere over for hinanden, men lækre var de i hvert fald ikke. Helsidesannoncer dag efter dag, uge efter uge, med masser af tilbud, hvor der så med bitte småt i det ene hjørne stod: disse apparater er i øvrigt ikke tilladt tilsluttet til det danske telefonnet. Det var noget af en skamplet på vort handelsliv, og jeg er glad for, at dette altså med denne lovgivning, der har god udsigt til at blive vedtaget, vil blive stoppet.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Varslet blev givet for to år siden, og situationen var jo den – det må man erkende med al respekt for vore dygtige telefonfabrikker og for vore dygtige og velfungerende telefonselskaber – at de sad tungt på monopolet. Der var kun ét apparat, og det var det dyre. Det var også det gode, men en dansk telefonabonnent havde ingen mulighed for at sige: jeg vil godt give afkald på nogle af hundekunsterne, på nogle af særtjenesterne, jeg klarer mig med et billigere apparat. Den mulighed fandtes slet ikke.

Men jeg er da ikke i tvivl om, at det foruden varslet for to år siden selvfølgelig også var de store annoncer og den store succes – jeg har hørt tal nævnt på helt op til 200.000 af disse illegale apparater, som skulle være i anvendelse – det var den udvikling, der førte til, at de danske telefonfabrikker omsider tog sig sammen og også fremstillede og nu markedsfører hver et billigere apparat. Hvilket de vel nok kan, skal vi sige takke os andre og udviklingen for at de blev animeret til.

Må jeg så yderligere til hr. Dohrmann sige, at jeg tror, jeg kan give ham tilsagn om, at typegodkendelsen ikke vil blive misbrugt på nogen måde til nogen monopolisering. Det er det modsatte, der er hensigten. Det var nok rigtigt, at man ikke kan forstyrre hele nettet med et telefonapparat af slet kvalitet, men man kan forstyrre modtagelsen hos andre i ejendommen eller i nærheden, og det er alt nok, for man må ikke have lov til at forstyrre én eneste. Forskellen i forhold til strygejernet, barbermaskinen og skrivemaskinen er jo, at dér går der altså kun strøm ind, men her er der tale om en tovejsfunktion, som alle teknikere er enige om kan blive skadet og i nogle tilfælde bliver det, hvis apparaturet ikke er i orden.

Må jeg sige til hr. Ole Henriksen, som er bange for, at dette kun er et første skridt: ja, det har jeg jo sådan set allerede bekræftet at det har han da ret i. Det står der jo også højt og tydeligt. Men hr. Ole Henriksen kan vel ikke tænke sig en situation, hvor vi skal have lukket for indførsel af telefonapparater og andet telefongrej, men åbent for udførsel. Det er da klart, at det må være lige for lige, og alt andet vil alle andre nationer naturligvis vende sig imod, og selvfølgelig vil da ingen tillade os frit at operere på deres marked, hvis vi holder dem ude ved lovgivning eller på anden måde. Der må være gensidig-

hed i dette, plus at der er en meget stor fordel i, at man ved siden af et godt hjemmemarked har en animering til at gøre sig umaage med eksporten. Alle partier uanset partifarve og ideologi har lige stor interesse i, at det skal ske for Danmarks vedkommende. Jeg har også været i fabrikation og i eksport eller i hvert fald salgsvirksomhed, og så længe vi kunne sælge hele vor produktion på hjemmemarkedet, holdt vi os tilbage fra den ulejlighed, den risiko, de udgifter, der nemt kan være forbundet med eksport; så der skal en vis animering til.

Hr. Ole Henriksen omtalte et ønske fra fabrikanterne om overgangsordninger, men dér er det altså, jeg allerede har gjort opmærksom på, at de på nuværende tidspunkt har haft to år til denne omstilling, som de så omsider også vågnede op til, så jeg tror nok, de føler sig ganske pænt betjent, for vi kunne højst sandsynligt have gennemført dette lovforslag for et år siden. Men jeg er selv tilfreds med, at der har været dette varsel til nødvendige omstillinger.

Så siger hr. Ole Henriksen endelig, at det kan man lige så godt kalde liberalisering. Ja ja, men der er jo ikke nogen skam i det; hvis det bare er, som jeg lige har sagt, en tovejsliberalisering, ind og ud, så vil det til sidst blive til fordel også for vor beskæftigelse.

Jeg vil til de såkaldt borgerlige partiers ordførere, som jeg allerede har svaret og takket, kun tilføje den oplysning – jeg husker ikke i øjeblikket, om det står i talen, men det er en oplagt ting – at også telefonselskaberne kan gå ind i handelen med udenlandske telefoner, når de er typegodkendt. Det er altså ikke noget, som telefonselskaberne og deres dygtige medarbejdere holdes ude fra.

Hr. Helge Mortensen sagde meget elskværdigt, sådan opfattede jeg det i hvert fald, at lovforslaget kan tolkes på to måder. Det har han fuldstændig ret i, det er på en måde en åbning, på en anden måde en skærpelse, nemlig gennem muligheden for restriktioner for overtrædelser, en mulighed, vi ikke tidligere har haft. Jeg håber, at jeg har tolket hr. Helge Mortensens bemærkning på rette måde, nemlig at han finder forslaget tilpas balanceret i de modgående hensyn, det måtte tage. Der har jo været, som jeg har omtalt, et monopol på området, og jeg er enig med hr. Helge Mortensen og også med hr. Ole Henriksen i, at det må afvikles nænsomt. Det må

[Ministeren for offentlige arbejder]

ikke ske lige pludselig, man kan ikke trække tæppet væk eller telefonråden væk under benene på folk, så de vælter. Derfor har der altså været dette varsel, og derfor sker der også nu efter lovens vedtagelse en nænsom overgang til en videre udvikling, som jeg kan bekræfte vil ske i takt med den udvikling, der sker i EF-landene, hvor der jo er operationer og overvejelser i gang på dette område, og i øvrige lande, det være sig i Norden eller overalt i verden, således at det bliver et lige for lige.

Flere af ordførerne har opholdt sig ved dette, at erhvervslivets apparater ikke er med i første omfang. Jeg vil godt med adresse til dette erhvervsliv have sagt følgende: jeg tror ikke, at det er i erhvervslivets ret store interesse at skaffe sig disse billigere importerede apparater. Hvorfor ikke det? Jo, man må jo huske på, at foruden typegodkendelsen, som skal være i orden, så er der jo den meget store forskel, at får man sit apparat leveret af telefonselskabet, ja, så er der fuld, fri reparationsret og ombytningsret på apparatet, hvorimod hvis man har et på anden måde tilført apparat, ja, så står man selv for den risiko og de omkostninger. Hvis vi tænker os, at et firma åbner med 10 lokalapparater eller skal have forøget sit nuværende anlæg med 10, så er det nok ikke den store interesse at spare 100 eller 150 kr. pr. apparat mod den store risiko, det er hver gang at skulle købe nyt eller hente sig en operatør, som måske ikke er specialist lige i det apparat. Telefonselskaberne derimod har jo den store ekspertise og det brede net af reparatører, som vil sikre enhver abonnent, at man hurtigt og dygtigt får repareret apparatet, og dermed tror jeg, at erhvervslivet ikke vil se skævt til det folketings, der vedtager denne lovgivning. For det første påfører vi dem ikke dermed nye omkostninger, men jeg tror heller ikke, at en anden udførelse ville give dem nævneværdige nye besparelser.

Ja, jeg synes, at vi på et spørgsmål, som en overgang bragte sindene temmelig meget i kog, har nået en balanceret løsning. Vi følger fornuftigt med i den udvikling, der er i gang i landene omkring os, og det er mit ønske, at det må blive til gavn og glæde også for selskaberne og for telefonfabrikkerne.

Vi har jo, som nogle af ordførerne har nævnt det, en meget fin standard, en meget høj telefonkvalitet her i landet, det skal jeg

altså ikke betvivle. Jeg siger ikke, det er godt nok, for hvornår er noget godt nok? Det kan gøres bedre. Der afvises i øjeblikket lidt for mange telefonsamtaler, altså opkald, som ender dødt, uden at det ringer hos modtagerne, men jeg har tillid til, at vore telefonselskaber mestrer situationen. Vi har nu også i dette land ret gode forudsætninger for at have dels en billig, dels en velfungerende telefon, fordi vore geografiske omstændigheder er meget mere gunstige end mange landes i vor nærhed. Det er da kun at glæde sig over, at den, internationalt set, meget særprægede telefonstruktur, vi har i dette land, fungerer så godt, at jeg tror, vi alle som private eller som professionelt udøvende i høj grad kan være tjent med den.

Dohrmann (FP):

Nu har ministeren jo stået her og lavet temmelig god reklame for telefonselskaberne, og det er der selvfølgelig ingen der skal forhindre ministeren i. Der var blot én bemærkning, som jeg synes var uheldig, og det var ministerens udtalelse om, at det var uetisk i de annoncer at skrive, at det ikke var godkendt af post- og telegrafvæsenet. Jeg er lige 100 pct. af den modsatte overbevisning, for jeg synes nemlig, det ville være uetisk, hvis man ikke havde gjort opmærksom på det, så den ros synes jeg annoncørerne skal have.

Så vil jeg i øvrigt takke for, at ministeren udtalte, at typegodkendelsen som sådan ikke skulle bruges til at udelukke andre fabrikater, altså udenlandske fabrikater, fra markedet. Det tager jeg for gode varer, og fri konkurrence giver de billigste priser.

Også set i forhold til EF-pakken – den skal vi jo ikke diskutere nu – er det vel sådan, at vi også fra dansk side ved enhver lejlighed bør støtte så frit et marked som overhovedet muligt, først og fremmest fordi det vil komme forbrugerne til gode.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Den allersidste bemærkning er jeg helt enig med hr. Dohrmann i. Jeg skal dog lige gøre opmærksom på, at det, han sagde lige før, må jeg korrigere.

Hvis jeg husker ret, sagde jeg netop, at jeg ikke ville komme med etiske eller moralske domme, men at jeg nøjedes med at sige, at

[Ministeren for offentlige arbejder]

jeg ikke syntes, det var pynteligt for vor handelsstand. Det er da rigtigt, at det havde været endnu værre, hvis det slet ikke havde stået der, men det stod altså med »perle«, det hedder den størrelse skrift – jeg har været i bogtrykbranchen, det er et af de mange gæstespil, jeg har aflagt rundt omkring i forskellige brancher – det stod med den mindste skrift, som man altså må have forstørrelsesglas til at se, og som annoncøren jo udmærket godt vidste at et meget stort antal mennesker aldrig nogen sinde ville lægge mærke til. Det er deri, jeg mener at noget af det, skal vi mildt sige urimelige over for de forbrugere, man henvendte sig til, ligger.

I øvrigt klarer telefonselskaberne sig udmærket uden min reklame. Det er spændende at se de mange nye telefoner, der oprettes i et land, som ligger blandt de første med hensyn til telefondækning. Det skyldes bl.a., at menneskene har fået råd til også i deres ekstrabolig – de, der er så heldige at have en sådan – at skaffe sig en telefon, ligesom der oprettes mange ekstraapparater i køkkener og soveværelser, alt sammen et velstandstegn, som jeg med mange andre skal være med til at glæde mig over.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om udfærdigelse af koncessioner på anlæg og drift vedrørende visse telekommunikationstjenester.

(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

Lovforslagets formål er at sikre staten indtægter fra telefonselskaberne i forbindelse med, at områder, der tidligere har hørt under post- og telegrafvæsenet, nu overdrages til de enkelte regionale selskaber. Da disse tjenester – og det drejer sig om indenrigssamtaler – tidligere har givet overskud til staten, sikres det ved lovgivningen, at denne ændring bliver statsfinansielt neutral. Så vidt kan regeringen få socialdemokratiets støtte til lovforslaget.

Når spørgsmålet om sådanne koncessionsafgifter overhovedet er aktuelt, skyldes det jo, at regeringen i april sidste år besluttede at gennemføre en ændret opgavefordeling imellem post- og telegrafvæsenet og telefonselskaberne. I bemærkningerne til lovforslaget redegøres der grundigt for denne beslutning, og den model fra Bernsteinudvalget, som regeringen har valgt at følge, har vi ingen bemærkninger til.

Men det er socialdemokratiets opfattelse, at man ved at samle telefonvæsenet under én hat i generaldirektoratet og med oprettelsen af statens teleinspektion, som skal varetage en række løbende myndighedsopgaver, herunder kontrol og tilsyn med telefonselskaberne, opgaver, som tidligere har været delt imellem telerådet og departementet, er kommet meget nær et enhedstelevæsen. Dette er vi principielt ikke modstandere af – tværtimod, men socialdemokratiet har i denne sag ment, at det er formålstjenligt at anlægge et mere pragmatisk synspunkt, idet vi erkender, at Danmark med opdelingen af vort telefonvæsen i mindre regionale og selvstændige enheder har haft et godt telefonvæsen, både set under ét og sammenlignet med verden omkring os. Det forstår jeg også på en bemærkning fra før at ministeren er enig i, og vi har ingen ønsker om hverken at forringe eller utidigt at spolere dette telefonvæsen.

Derfor vil vi godt spørge ministeren, hvilke konsekvenser omorganiseringen får for de regionale selskaber med etableringen af statens teleinspektion, herunder om det kan tænkes, at de regionale selskaber på nogen måde svækkes i deres udvikling eller deres dispositionsret i forhold til tidligere.

Det vil også være af interesse at få beslutningen om oprettelsen af statens teleinspekti-